

BILAG 1

Vedr.: Kontrolsystemet

Indregning af tillæg i kontrolsystemet

Indregningen af tillæg i kontrolsystemet er beskrevet i den nye ØR-bekendtgørelsens § 5, stk. 3:

"Tillæg efter §§ 10-14, 16 og 19 til dækning af omkostninger, der afholdes i det år, hvor vand-selskabet ansøger om tillæg, og omkostninger, som er afholdt det foregående år, indregnes i forbindelse med kontrollen med overholdelse af den økonomiske ramme for pågældende år, jf. § 37....."

DANVA har pba. af ovenstående svært ved at identificere de afholdte tillægsberettigede omkostninger, der skal indregnes i kontrollen med et års økonomiske ramme. DANVA læser det således, at hvis der f.eks. i 2030 godkendes et varigt tillæg på 100.000 kr., så indregnes der 100.000 kr. i kontrollen af ØR2030 (der foretages i 2031) for omkostninger afholdt i 2030, mens der ligeledes i kontrollen af ØR2029 (der afholdes i 2030) indregnes 100.000 kr. for omkostninger afholdt i 2029. Hvis dette er korrekt, så vil DANVA gerne have præciseret formuleringen, så det fremstår tydeligt, at varige tillæg indgår i to på hinanden følgende kontroller af overholdelsen af hvert års økonomiske rammer.

Derudover vil DANVA også gerne have bekræftet, at engangstillæg – der nu inkluderer ikke-påvirkelige-omkostninger – der godkendes i 2030 kun indgår i kontrollen af ØR2029 (der afholdes i 2030), da omkostningerne kun er afholdt i dette år.

Indregningen af varige tillæg i de økonomiske rammer er ligeledes beskrevet i § 5, stk. 3:

.....Tillæggene indregnes i kontrollen med overholdelsen af den økonomiske ramme for det eller de år, hvor omkostningerne er afholdt, jf. dog stk. 4. For efterfølgende år indregnes tillæg i den økonomiske ramme ved afgørelserne om fastsættelse heraf, jf. § 3".

DANVA ønsker derfor også at få afklaret om engangstillæg – hvilket nu inkluderer IPO – ikke længere indgår i den økonomiske ramme, som under de nuværende regler, men udelukkende håndteres i kontrolsystemet. Det er ikke uvæsentligt for de udmeldte grænser på hhv. 1% og 25% af den økonomiske ramme om IPO indgår eller ej. DANVA mener i forvejen at den nuværende bagatelgrænse på 1% af den økonomiske ramme er problematisk ift. målsætningen om stabile takster, og dette bliver naturligvis en endnu større udfordring, hvis der er tale om en økonomisk ramme, hvor IPO ikke indgår. Udfordringerne med den nuværende bagatelgrænse er beskrevet i næste afsnit.

Udfordringer med bagatelgrænsen

I § 1 af vandsektorloven fremgår det, at et af formålene med loven er at sikre stabile priser¹. Indførelsen af en differencesaldo er et glimrende tiltag, der kan hjælpe med at sikre stabile takster, hvis differencesaldoen designes hensigtsmæssigt.

Når vandselskaberne beregner deres takster for det kommende år, beregnes taksten med udgangspunkt i, at selskabets indtægter skal dække deres omkostninger. Beregningen sker på baggrund af, hvor meget vand selskabet forventer at sælge det kommende år. Da der er store udsving i selskabernes debiterede vandmængde, betyder det, at selskaberne nogle år vil ende med at have for høje indtægter, og andre år for få indtægter i forhold til budgettet. Disse udsving vil over tid udligne hinanden, og selskaberne vil altså alt andet lige kunne dække deres omkostninger ved at holde en fast takst.

En forudsætning for at kunne fastholde den stabile takst er dog, at selskaberne skal være sikre på at kunne indkræve deres manglende indtægter. Hvis risikoen for, at selskaberne kan miste de indtægter de mangler at opkræve, bliver for stor, så bliver selskaberne nødt til at modsvare dette i næste års takst. Derfor vil en for stor risiko for tab medføre en ustabil vandtakst, da selskaberne igennem taksten, bliver nødt til at kompensere for en eventuel difference i forbrugernes eller selskabets favør. Selskaber, der ligger over bagatelgrænsen på 1%, er nødt til at overveje om de stadig kan få dækket deres omkostninger eller bliver straffet ved at fastholde den stabile takst.

Det vil derfor være formålsfremmende at udvide bagatelgrænsen, da den meget snævre grænse kun vil bidrage til ustabile takster. Samtidig sender den snævre grænse også et uheldigt signal om, at selskaber hvert år skal korrigere taksten for at undgå en straf.

Det er forventeligt at selskaber der 1 år ligger udenfor bagatelgrænsen vil korrigere deres takst

I udkast til ØR bekendtgørelsen bliver det foreslået, at selskabernes differencesaldo bliver korri-geret op til bagatelgrænsen på 1%, hvis selskabet har en differencesaldo i vandselskabets favør i 4 på hinanden følgende år. Derudover nedskrives differencesaldoen også, hvis den overstiger 25% af indtægtsrammen. Hvis selskaberne et år overskrider bagatelgrænsen på 1% har selskabet altså de næste 3 år til at komme indenfor bagatelgrænsen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at på det tidspunkt selskaberne fastsætter taksterne for det kommende år, har selskaberne ikke det fulde overblik over, hvor mange indtægter de ville have i indeværende år. Derfor er det først andet år, at selskaberne reelt kan reagere på resultatet af differencesaldoen. Det sidste år selskaberne kan nå at reagere på differencesaldoen er år 3. Selskabet kan derfor vælge at reagere på differencesaldoen i år 2 eller 3. Nedenfor i tabel 1 er der en opsummering af selskabernes muligheder.

Tabel 1 Overblik over selskabernes informationer og handlemuligheder

	1. år	2. år	3. år	4. år
Kendskab til saldo for årene	Ingen	1 år	1 og 2 år	1, 2 og 3 år
Fastsætter taksten for år	2 år	3 år	4 år	for sent
Mulighed for at reagere på differencesaldoen	Nej	Ja	Ja	Nej

¹ § 1 Loven skal medvirke til, at vand- og spildevandsforsyningen drives på en effektiv måde, der er gennem-sigtig for forbrugerne, giver lavest mulige, stabile priser for forbrugerne og samtidig understøtter innovativ udvikling og demonstration og eksport af vandteknologiløsninger. Loven skal endvidere medvirke til at sikre og udvikle en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, som tager hensyn til forsyningsikkerheden, klimaet og naturen.

Selskabernes fordel ved at korrigerer taksten allerede i år 2 er, at de korrektioner selskabet skal lave, er mindre end hvis de venter til år 3 med at korrigerer taksten. En anden fordel ved, at selskabet korrigerer taksten allerede i år 2, er at risikoen for, at selskabet ender med at blive straffet reduceres. Ulempen ved denne strategi er dog, at fordi selskaberne ikke har kendskab til de samlede indtægter for indeværende år, så skal taksten korrigeres så snart selskabet har 1 år udenfor bagatelgrænsen på 1%. Som det fremgår af beregningerne i næste afsnit, er det ikke forventeligt, at nogen selskaber, vil have en afvigelse på under 1%. Derfor hvis selskaberne vælger at korrigerer taksterne i år 2, vil det betyde, at taksterne svinger op og ned hvert år for alle selskaber.

En anden mulighed for selskaberne er at vente til år 3 med at korrigerer taksten. Fordelen ved denne strategi er, at der er mulighed for, at difference saldoen i år 2 kommer under bagatelgrænsen, hvilket vil betyde, at selskabet slipper for at korrigerer taksten. Ulempen for selskabet er, at den korrektion selskabet skal lave et større end, hvis de havde foretaget korrektionen i år 2. Den anden ulempe er, at selvom selskabet korrigerer taksten, så er det ikke sikkert selskabet undgår straf, da de af gode grunde ikke ved hvad der kommer til at ske i år 4. Hvis selskaberne først vælger at korrigerer taksten i år 3, er der 3 scenarier:

1. Differencesaldoen i år 2 falder under bagatelgrænsen, hvilket betyder, at selskabet ikke behøver at korrigerer taksten.
2. Differencesaldoen reduceres, men ender ikke under bagatelgrænsen. Det betyder at selskaberne stadig skal korrigerer taksten.
3. Selskabets differencesaldo øges, fordi selskabet i år 2 ramte over/underdækning ligesom år 1. Dette betyder, at selskabet skal lave en store korrektion, og givet at selskabet ikke allerede har korrigeret taksten i år 2, så er sandsynligheden for dette scenarie 50%.

Det er altså forventeligt, at selskaber, der 1 år ligger udenfor bagatelgrænsen vil ende med at korrigerer taksten. En bagatelgrænse burde derfor fastsættes sådan at størstedelen af selskaberne kan holde sig indenfor bagatelgrænsen i et normalt år. Dette vil ikke alene betyde at færre selskab skal have udsving i deres takster, det vil også resultere i at udsvingene bliver mindre.

Baseret på udsving i debiteret vandmængde kan det ikke forventes, at nogen selskaber ligger indenfor bagatelgrænsen

For at overskueliggøre hvor mange selskaber, man kan forvente vil ligge indenfor bagatelgrænsen i et gennemsnitsår, og dermed kan fastholde en stabil takst er det relevant at se på afvigelser i den debiterede vandmængde. På baggrund af data fra 2016 udgjorde indtægter fra kubikmeter-taksten i gennemsnit 86% af selskabernes faktiske indtægter². På baggrund af data fra spildevandselskaberne i perioden fra 2015-2023 kan man se, at selskabernes årlige debiterede vandmængde i gennemsnit afveg 4,15% fra deres egen gennemsnitlige debiterede vandmængde. Ingen af selskaberne havde en gennemsnitlig afvigelse på under 1%. Hvis man korrigerer for, at kun 86% af selskabernes indtægter kommer fra den debiterede vandmængde, så var der ét selskab, der havde en gennemsnitlig afvigelse på under 1%. Derfor baseret på variationerne alene i den debiterede vandmængde, er det forventeligt, at selskaberne vil ligge og korrigerer takster op og ned hvert år for at kompensere for over-/underdækning. I tabel 1 er fraktilerne opgjort for selskabernes gennemsnitlige afvigelse, som kan anskueliggøre, hvor mange selskaber, der kan forventes at få mere stabile takster af forskellige bagatelgrænser.

² Data fra vanddata. 2016 er senest tilgængelige år med denne information.

Tabel 2: Gennemsnitlig afvigelse fra den gennemsnitlige debiterede vandmængde

Fraktiler	Pct. Afvigelse fra gennemsnit	Korrigeret afvigelse fra gennemsnittet
1%	1,4%	1,2%
2%	1,5%	1,3%
10%	1,9%	1,6%
20%	2,1%	1,8%
30%	2,5%	2,2%
40%	2,8%	2,4%
50%	3,1%	2,7%
60%	3,6%	3,1%
70%	4,1%	3,5%
80%	4,7%	4,0%
90%	5,8%	5,0%
100%	25,5%	21,9%

Procentvis afvigelse fra indtægtsrammen

En anden måde at tilgå den samme problemstilling er, at se på hvor meget de faktiske indtægter afviger fra indtægtsrammen. Dette er på mange måder mere dækkende, da vandselskaberne oplever takstudsving som følge af mere end blot variation i vandmængden om end denne normalt er den vigtigste.

Til at undersøge dette er der benyttet data fra 2018- 2023. Selskaber, der har underdækning i hele perioden, indgår ikke i undersøgelsen. Undersøgelsen viser, at selskaberne i gennemsnit afveg 7,16% fra deres indtægtsramme i perioden. I gennemsnit har der hvert år været 9,4 ud 96 selskaber, der har lagt under bagatelgrænsen på 1%. Tabel 2 nedenfor viser fraktilerne for den gennemsnitlige afvigelse for selskaberne.

Tabel 3: Gennemsnitlig afvigelse fra indtægtsrammen

Fraktiler	Pct afvigelse fra indtægtsrammen
1%	2%
2%	2%
10%	3%
20%	4%
30%	5%
40%	5%
50%	6%
60%	7%
70%	8%
80%	9%
90%	10%
100%	33%

Fra tabel 2 kan man se, at hvis bagatelgrænserne skal fastsættes, så differencesaldoen kan give 50% af selskaberne mere stabile takster, så skal bagatelgrænsen sættes til 6%.

Konklusion

Den mængde vand selskaberne sælger varierer rigtig meget fra år til år, og blandt andet derfor, vil næsten alle selskaber hvert år ligge udenfor en bagatelgrænse på 1%. Udover den varierende vandmængde er der også mange andre forhold, der gør det mindre sandsynligt, at selskaberne kan ligge indenfor bagatelgrænsen på 1%. Det drejer sig blandt andet om de nye tillægsregler, hvor selskaberne nu skal gætte, hvor mange af deres omkostninger de kan få dækket ved tillæg. I notatet her er der lagt meget vægt på udsvingene i den debiterede vandmængde. Det er dog også værd at bemærke selskabernes indtægter også vil variere med andre faktorer som f.eks. nye udstykninger, låneomlægninger, tillæg, IPO'er, salg af el og varme og mange flere.

DANVA mener derfor, at bagatelgrænsen burde være markant højere end den, der er lagt op til i høringsmaterialet. Da en så lav bagatelgrænse vil resultere i mange og store udsving i taksten. En højere bagatelgrænse vil bidrage til en mere stabil takst, da det er mindre sandsynligt, at selskaberne bliver straffet for at forsøge at fastholde en stabil takst.

Fradrag flere år i streg

§ 38, stk. 2 medfører, at et vandselskab, der har haft fire år i streg med en differencesaldo i forbrugernes favør, der overstiger 1% af den økonomiske ramme, allerede året efter kan få et nyt fradrag inkl. rente, hvis differencesaldoen for dette år ligeledes overstiger 1% i forbrugernes favør. Dette gælder alle efterfølgende år indtil opgørelsen af differencesaldoen for et år viser, at differencesaldoen i forbrugernes favør ikke længere overstiger 1% af den økonomiske ramme. Dette finder DANVA yderst problematisk, da det foreslåede kontrolsystem for disse selskaber reelt sættes ud af kraft, og dermed stilles disse selskaber dårligere end under de nuværende kontrolregler. § 38, stk. 2 bidrager også yderligere til, at målsætningen om stabile takster ikke kan opfyldes under de foreslåede regler, da konsekvensen af en overskridelse af bagatelgrænsen fire år i streg i forbrugernes favør ikke kun er begrænset til disse fire år, men også vil få betydelige konsekvenser for selskabet året efter. DANVA anbefaler derfor kraftigt, at § 38, stk. 2 helt bortfalder i den endelige ØR-bekendtgørelse.

Eksempel på hvorfor indregningen af tillæg også skaber usikkerhed i det nye kontrolsystem

Udover de usikkerheder der er omkring den svingende debiterede vandmængde, tilføjer de nye tillægsregler også en usikkerhed, som der burde tages højde for når bagatelgrænsen fastsættes. I eksemplet her er der foretaget forsimplende antagelser for udelukkende at fokusere på hvorfor indregningen af tillæg også er en risiko, som selskaberne skal forholde sig til. I eksemplet antages det, at tillægsansøgninger er den eneste usikkerhed selskaberne har, og de derudover rammer deres budget 100%.

Kommenterede [HA1]: Ved ikke rigtigt om det giver mening at have denne med - se lovbemærkningerne s 74 anden spalte.

Hvis I fastholder den foreslår jeg i skriver § 38 stk. 2 ind i skemaet i bilag 3

			<p>Selskabet ansøger om tillæg til omkostningerne afholdt i år 1 og 2, men får ansøgningen afvist.</p> <p>Det betyder, at selskabet nu har opkrævet 10 kr. for meget i forhold til deres indtægtsramme i både år 1 og 2.</p> <p>Selskabet ser, at deres differencesaldo er på 0 kr. i år 0. Selskabet ansøger nu om tillæg til det nye renseanlæg.</p> <p>I forventning om, at de får godkendt deres forventede tillægsomkostninger sætter de igen taksten så de får 110 kr. i indtægter.</p>			
	<p>Selskabet forventer at aktivere deres nye renseanlæg næste år altså år 1.</p> <p>I år 0 fastsætter selskabet taksten til år 1 således, at de får 110 kr. i indtægter tilsvarende deres omkostninger.</p>			<p>Selskabet bliver nu nødt til at sætte taksten ned med 20 kr. for at udligne deres difference saldo.</p> <p>Taksten til næste år bliver nu sat så deres indtægter er 80 kr.</p>		<p>I år har selskabet en meget lav takst for at udligne deres saldo.</p>
År	0	1	2	3	4	
Indtægtsramme	100	100	100	100	100	
Budgeterede tillæg	0	10	10	0	0	
Indtægter	100	110	110	80	100	
Forskel på indtægter og kontrolramme i året	0	10	10	-20	0	
Differencesaldo	0	10	20	0	0	